

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

**НАУКА В СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ
РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА: ІСТОРИЧНЕ
СТАНОВЛЕННЯ І СУЧАСНИЙ СТАН**

**Матеріали
Всеукраїнської науково–практичної конференції
молодих вчених**

14 листопада 2024 року

Харків 2024

Наука в соціокультурному розвитку людства: історичне становлення і сучасний стан: Матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції молодих вчених. – Х.: Національний університет цивільного захисту України, 2024. – 314 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково–практичної конференції молодих вчених «Наука в соціокультурному розвитку людства: історичне становлення і сучасний стан», присвячені актуальним проблемам філософських, історичних, культурологічних, педагогічних, політичних, соціологічних наук, пов'язаним з історією та сучасним станом науки. Збірник призначено для студентів, курсантів, аспірантів, викладачів закладів вищої освіти, науковців.

**ТОМАС ГОББС ТА ТЕОРІЯ СУВЕРЕНІТЕТУ:
ВІД СУСПІЛЬНОГО ДОГОВОРУ ДО ВЛАДАРІЮВАННЯ**

*Майхровський А., Державний біотехнологічний університет
НК – Бондар Н.О., канд. іст. наук, доцент*

Томас Гоббс, впливовий англійський політичний мислитель XVII століття, розробив концепцію суспільного договору, яка служить основою для розуміння держави та її функціонування. Згідно з його теорією, для забезпечення виконання суспільного договору та покарання його порушників необхідно створити спеціальний механізм. Цей механізм у формі держави або суверена, який може бути одиничним або колективним правителем, виступає як гарантія реалізації умов договору.

Гоббс прагнув подолати протиріччя між сутністю державної влади як соціального інституту і владою індивідуального правителя. Він відмовився від концепції прямого договору між народом і правителем, запропонувавши натомість ідею суспільного договору, згідно з якою індивіди передають свої права державі в обмін на гарантії безпеки.

Таким чином, згідно з Гоббсом, суверенітет належить не народу або правителю, а самій державі, яка є результатом суспільного договору, а не його стороною. Народ, передаючи свою владу суверену, не мав раніше суспільної влади, тому і не існувало природного права народу на владарювання. Члени суспільства, що бажають дотримуватись умов суспільного договору, визнають владу суверена для припинення внутрішніх конфліктів і підтримання порядку. Гоббс визнає тільки один договір, за яким кожен член суспільства погоджується підкорятися загальному уряду, на відміну від двох договорів, які пропонувала теорія природного права.

На думку Гоббса, держава утворюється тоді, коли велика кількість осіб укладає угоду про те, що для підтримання миру і захисту один від одного, кожен визнає дії та рішення особи або групи осіб, яким більшість надає право представляти всіх, незалежно від особистих переваг. У цьому випадку вся публічна влада концентрується в руках суверена, який перебуває над суспільством, яке без нього лишається простим натовпом.

Перехід від сакрального джерела суверенітету (Бог) до раціонально обґрунтованого джерела (воля народу) супроводжувався також аналізом меж суверенітету. Гоббс підкреслював, що хоча влада суверена формально не обмежена, в реальності вона не є абсолютною.

По–перше, ця влада обмежена межами держави, де суверен здійснює свою владарювання. По–друге, всередині держави суверен не має абсолютної свободи у визначенні основних завдань державної влади, оскільки ці завдання включають забезпечення миру, захист приватної власності, заохочення торгівлі, ремесел і мистецтв. По–третє, у випадках, коли публічна свобода є недостатньою, вона компенсується свободою в приватній сфері, що захищена суспільним договором.

Отже, Гоббс розглядав суверена як представника народу і суверенітет як механізм представництва суспільства. Водночас, Гоббс визнавав, що суверен, маючи владу і виступаючи як верховний правитель і арбітр, підноситься над суспільством, заміщаючи його волю своєю власною. Таким чином, верховна влада розглядається Гоббсом як власність суверена.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронянський О. В. . Національний суверенітет: український вимір в контексті світової політичної думки. Харків: «Міськдрук», ХНТУСГ імені Петра Василенка; ХНУБА, 2017. 284

2. Воронянський О. В. Концепт національного суверенітету як принцип реалізації політичних прав нації. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2011. №. 9.

3. Гоббс Т. Левіафан: Пер. з англ – К.; Дух і Літера, 2000.– 606

4. Калініченко В. В., Воронянський О. В., Калініченко В. В. Історія України: від найдавніших часів до сьогодення. Х.: Оберіг, 2016. 440 с.

5. Моїсєєва Н. І. Соціально–комунікаційна діяльність як історико–суспільна практика. Х.: ХНТУСГ, 2015. 392

УДК 811.161.2:81'27:316.7:378.147

ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

*Малихін В.А., Державний біотехнологічний університет
НК – Тихоненко О.В., канд.філол.наук, доцент*

Нині, коли в Україні активно розвивається професійна освіта, особливого значення набуває питання викладання української мови за професійним спрямуванням. Це зумовлено і потребами ринку праці і загальною тенденцією до підвищення мовної культури в суспільстві. Навчальна дисципліна «Українська мова за професійним